

ESKİ KÖYE YENİ ADET: TURİZM VE KÜLTÜREL YAPI ETKİLEŞİMİ* UNWELCOME INNOVATION: THE INTERACTION OF TOURISM AND CULTURAL STRUCTURE

Samet ÇEVİK**

Melihat YILDIRIM SAÇILIK***

Aytaç TOPTAŞ****

Öz

Kırsal bölgelerdeki turizm faaliyetlerinde ziyaretçi-yerel halk etkileşiminin fiziksel ve sosyal yapı üzerine etkileri olmakla birlikte bu etkileşimin kültürel yapı üzerine de sonuçları uzun vadede görülebilen kalıcı etkileri söz konusudur. Kültürel yapının değişmesine neden olan bu etkiler, genellikle özentiye bağlı olarak turistleri taklit etmek isteyen yerel halk açısından olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir. Kırsal alanlardaki turizm gelişiminde kültürel yapının korunması, turistlerin en çok aradığı unsurlardan biri olan otantiklik sayesinde ayırt edici bir özelliğe sahip destinasyonların başarılı bir sürdürülebilir turizm gelişimine katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda çalışmanın konusunu, kırsal alanlardaki turizm gelişiminin yerel halkın kültürel yapısı üzerine olan etkileri oluşturmaktadır. Araştırma alanı olarak Çanakkale iline bağlı Yeşilyurt Köyü'nün seçildiği çalışmada, Yeşilyurt Köyü'ndeki turizm gelişiminin değerlendirilmesi suretiyle bu gelişimin yerel halkın kültürel yapısı üzerindeki etki düzeyinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Yeşilyurt Köyü yerel halkı ile yapılan odak grup görüşmeleri aracılığıyla veriler toplanmış ve analiz edilmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgular, Yeşilyurt Köyü'nün turizm gelişimi çabalarında kültürel yapının korunması ve tanıtılmasına dair herhangi bir altyapı çalışmasının yapılmadığını göstermektedir. Köye gelen ziyaretçilerin yerel halkı daha çok etkilediği ve köydeki turizm gelişiminin ziyaretçilerin kültürel yapıları ile şekillendiği de çalışmadan çıkan bir diğer sonuçtur.

Anahtar Kelimeler: Kırsal Alan, Kültürel Yapı, Sürdürülebilir Turizm, Yerel Halk, Yeşilyurt Köyü.

Abstract

The interaction of visitors and local residents can have effects on the physical and social structure as well as long-term effects on the cultural structure in tourism activities in rural areas. These effects that cause the change of cultural structure can have negative consequences in terms of local residents who usually want to imitate tourists. The preservation of cultural structure in tourism development of rural areas contributes to the successful sustainable tourism development of destinations with distinctive features thanks to the authenticity which is one of the elements that tourists are most looking for. In this context, the subject of study is the effects of tourism development in rural areas on the cultural structure of local residents. It is aimed to determine the impact of this development on the cultural structure of local residents through the evaluation of tourism development of Yeşilyurt Village in Çanakkale Province which is chosen as a research area. Data was gathered and analysed through focus group interviews with local residents of Yeşilyurt Village. The findings obtained from the study show that no infrastructure works have been done to preserve and promote the cultural structure of Yeşilyurt Village in the efforts of tourism development. Another result of the study is the visitors influence more the local residents and the tourism development of the village is shaped by the cultural structure of the visitors.

Keywords: Rural Area, Cultural Structure, Sustainable Tourism, Local Residents, Yeşilyurt Village.

1. Giriş

Turistik bir destinasyonda yaşayan yerel halk, turizm faaliyetlerinin meydana getirdiği olumlu ya da olumsuz etkileri en çok hisseden kesimdir. Turizm geliştikçe yerel halkla turistler arasındaki negatif etkileşimler artmaktadır (Akis vd., 1996). Eğer bir ev sahibi toplum toplam turizm etkilerini negatif olarak algılasa, bu toplumdaki turizme gelen destek düzeyi azalacaktır (Chen, 2000). Dolayısıyla bir turistik destinasyonda turizmin başarılı bir şekilde sürdürülmesinde yerel halkın turizmin etkilerini olumlu bir şekilde algılaması ve turizm faaliyetlerine desteğini sürdürmesi önem arz etmektedir. Turizmin ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel etkilerini araştıran pek çok çalışma yapılmıştır (Andereck vd., 2005; Andriotis, 2005; Akis vd., 1996; Akova, 2006; Besculides vd., 2002; Berber, 2003; Brunt ve Courtney, 1999; Chen, 2000; Çavuş ve Tanrısevdi, 2002; Doğan, 1989; Dyer vd., 2007; García vd., 2015; García vd., 2016; Gümüş ve Özüpekçe, 2009; Gürbüz, 2002; Gürsoy ve Rutherford, 2004; Lee vd., 2007; Özdemir ve Kervankıran, 2011;

* "Bu çalışma Bandırma Onyedü Eylül Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir. Proje Numarası: BAP-18-EMYO-1009-028" ("This work was supported by Scientific Research Projects Coordination Unit of Bandırma Onyedü Eylül University. Project Number: BAP-18-EMYO-1009-028")

** Dr. Öğr. Üyesi, Bandırma Onyedü Eylül Üniversitesi, Erdek Meslek Yüksekokulu, Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü, scevik@bandirma.edu.tr

*** Dr. Öğr. Üyesi, Bandırma Onyedü Eylül Üniversitesi, Erdek Meslek Yüksekokulu, Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü, msacilik@bandirma.edu.tr

**** Öğr. Gör., Bandırma Onyedü Eylül Üniversitesi, Erdek Meslek Yüksekokulu, Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü, aoptas@bandirma.edu.tr

Özel, 2014; Stylidis vd., 2014; Türker ve Türker, 2014). Araştırmalarda turizmin ekonomik etkileri genellikle olumlu olarak algılanırken, özellikle sosyo-kültürel etkiler açısından bazen olumlu bazen olumsuz algılamaların olduğu sonuçlara ulaşılmaktadır. Yerel halkın turizmin farklı etkilerini algılamaları diğer alanlardaki etkileri algılama düzeyini etkilemektedir. Yani bir turist güçlü bir şekilde ekonomik etkileri algıyorsa, bu durum sosyal ve kültürel etkilerini algılama düzeyini etkilemektedir (Gürsoy ve Rutherford, 2004). Örneğin, Brunt ve Courtney (1999) kültürel etkilerin yerel halk tarafından çok önemli olarak algılanmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç, destinasyonun kültürünün çok güçlü olmadığı ve bölgedeki turizm gelişiminin henüz ılımlı olduğu, yerel sanatların, zanaatkarların çıkarları doğrultusunda ilerlemekte olduğu şeklinde bir algıyla açıklanmaktadır.

Murphy (1985), turizmin turist ve yerel halk açısından sosyo-kültürel bir olgu olduğunu ileri sürmüştür. Seyahatin çekiciliği farklı destinasyonları görmek ve yabancı kültürleri ve yaşam biçimlerini gözlemlemek için bir fırsattır. Uluslararası seyahat kent-sanayi toplumlarının sakinlerini daha az gelişmiş ulus ve kültürlerle taşımakta ve bu koşullar altında yerel halkla ziyaretçiler arasındaki karşıtlık dil, kültürel değerler, ekonomik gelişmişlik ve siyasi görüş gibi farklılıklardan ötürü sarsıcı olabilmektedir. İç turizm açısından bakıldığında da Murphy, yurt içi seyahatlerin farklı kültürleri ve yaşam tarzlarına sahip insanları bir araya getirerek ekonomik öncelikler ve arazi kullanımı gibi konularda çatışmalara yol açabildiğine değinmiştir. Sosyo-kültürel bağlamda yerel halk ile turistler arasında yeni sosyal ve kültürel fırsatlarla sonuçlanan ya da aksine kültürel kimliklerini ve sosyal gerçekliklerini tehdit ederek hayatlarının farklı anlarında sıkıntı, baskı, tıkanıklık gibi duygular meydana getiren etkileşimler olmaktadır (García vd., 2015). Turizm, sosyo-kültürel olarak hem turistlerde hem de yerel halkta çeşitli etkilere neden olsa da yerel halk üzerindeki etkiler büyük değişimlere yol açabilmektedir. Bu noktadan hareketle, bu çalışmanın konusunu turizm gelişiminde yaşanan turist-yerel halk etkileşiminin yerel halkın kültürel yapısında meydana getirdiği değişimler oluşturmaktadır. Çalışmada öncelikle turist-yerel halk etkileşimi ve turizmin yarattığı kültürel etkiler üzerine bir kavramsal çerçeve sunulmuş, ardından Yeşilyurt köyü örneğinde gerçekleştirilen odak grup görüşmesi bulgularına yer verilmiştir.

2. Kavramsal Çerçeve

Yerel halkın turizm etkilerini algılama düzeyi pek çok faktöre bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Gümüş ve Özüpekçe (2009) turizm etkilerinin yerel halkın kırsal ya da kentsel alanda yaşamaları, cinsiyet ve meslek açısından değişiklik göstermediği sonucuna ulaşırken emekli ve eğitim durumu yüksek kişilerin turizmin sosyo-kültürel etkilerine daha olumlu yaklaştığını ortaya çıkarmışlardır. Çavuş ve Tanrısevdi (2002) yaşın turizm etkilerini algılamada önemli bir etken olduğu ve yaşlıların gençlere göre daha negatif algılara sahip olduğu sonucuna ulaşırken, Gürbüz (2002) de turizmin kültürel anlamda en çok gençleri etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde McGehee ve Andereck (2004) de çalışmalarında katılımcı ne kadar yaşlı olursa turizmin olumsuz etkilerini kabul etmesinin o kadar az olası olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Türker ve Türker (2012) cinsiyet konusunda kadınların erkeklere oranla turizm etkileri açısından daha olumsuz yaklaşıma sahip olduklarını ortaya çıkarmışlardır. Bu sonucun nedeni turistlerin bölgeyi ziyaretlerinden itibaren başlayan aile hayatlarındaki bozulmalara bağlanmıştır. Aynı çalışmadan çıkan bir diğer sonuç da gelir seviyesi yüksek olanların turizmin kültürel etkileri açısından daha olumsuz tavır sergilemesidir. Gelir seviyesi düşük olanlar ekonomik getirileri nedeniyle kültürel etkileri göz ardı edebilmektedir. Destinasyonun sahip olduğu imaj da turizm etkilerini algılama düzeyini etkilemektedir. Stylidis vd. (2014) destinasyon imajının turizmin etkilerini algılamada önemli bir faktör olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Yerel halkın ne kadar güçlü bir destinasyon imajı olursa turizmin ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel etkileri açısından algılarının da daha olumlu olduğu ve turizm gelişimine daha çok destek verdiklerini belirtmişlerdir.

Turizmin etkileri özellikle kırsal alanlardaki yerel halk açısından daha farklı algılamalara yol açabilmektedir. Devlet Planlama Teşkilatı'nın Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda kırsal alan, "yaşam ortamı ve ekonomik aktivitelerin önemli ölçüde doğal üretim kaynaklarının kullanımına ve değerlendirilmesine bağlı olduğu, ekonomik-toplumsal-kültürel gelişme süreçlerinin görece olarak yavaş işlediği, teknolojik gelişmenin yaşama ve üretime yansıma oranının gecikmeli olduğu, gelenek ve törelerin yaşam biçimlerini ve kurallarını etkileme gücünü fazla olduğu, yaşam biçimi ve tüketim kalıplarının görece geleneksel olduğu, insan ilişkilerinde yüz yüze iletişimin yaygın olduğu alan" şeklinde tanımlanmıştır (DPT, 2000: 2). Kırsal turizmde mevcut ürünü müşteriye arz edenler o bölgelerde yaşayan insanların kendisidir. Bu kişiler ürünün üreticisi olmakla birlikte aynı zamanda kültürel açıdan bu ürünün bir parçasıdır. Kırsal turizmin talep yönünü ise emekli, orta ve yüksek gelir grubunda yer alan, kırsal turizm faaliyetlerine ilgi duyan ve daha çok kaçış güdüsüyle yöredeki özgün doğal ve kültürel doku için seyahat eden kentli kesim

oluşturmaktadır (Çeken vd., 2012). Dolayısıyla kırsal turizm faaliyetlerinde birbirinden farklı özelliklere sahip bu iki kesimin yüksek düzeyde etkileşimi söz konusu olmaktadır.

Turist - yerel halk etkileşimi destinasyonların turizmde gelişmişlik düzeyine göre ve yerel halkın turizm etkilerini algılama biçimine göre farklılık göstermektedir. Bu farklılıklar, Butler'in (1980) turizm alanı yaşam döngüsü modeli ve Doxey'in (1975) rahatsızlık endeksi modeliyle daha açık ifade edilebilir. Butler'in Turizm Alanı Yaşam Döngüsü Modeli altı aşamadan oluşmaktadır. *Keşif* aşamasında bölgede kendi seyahat organizasyonlarını yapan ve düzensiz seyahatler gerçekleştiren az sayıda turist vardır. Farklı doğal ve kültürel özellikleri nedeniyle bölgeye gelen turistler için özel tesisler bulunmamaktadır ve dolayısıyla turistlerin yerel halkla iletişimi oldukça yüksektir. *İlgi* aşamasında ziyaretçi sayıları artmaya başladığı için yerel halktan bazı kesimler turistlere öncelikli hizmetler sunmaya hatta sadece turistlere yönelik hizmetler sunmaya başlarlar. Bundan dolayı turist ve yerel halk arasındaki iletişim yine yüksek düzeydedir. Bu aşama, turistleri bölgeye çekebilmek için reklam çalışmalarının yapılmaya başlandığı, bölgeye yönelik organize seyahatlerin düzenlenmeye başlandığı ve kamu birimleri tarafından turistler için ulaştırma ve diğer hizmetlerin sunulmaya başlandığı aşamadır. *Gelişim* aşaması iyi tanımlanmış bir turist pazarının varlığına işaret eder. Bu aşamada yerel katılım ve gelişim kontrolü hızlı bir şekilde azalmaya başlar. Yerel olarak sunulan ürün ve hizmetler zamanla ortadan kalkarak yerlerini yabancı işletmeler tarafından daha büyük çaplı, yenilikçi ve özenle hazırlanmış hizmetler alır. Bu aşama doğal ve kültürel çekiciliklerin farkına varılarak pazarlandığı, bölgenin fiziksel görünümünün değiştiği, yabancı işgücünün işletmelerde çalıştırıldığı ve turistler için lüks hizmetlerin sunulmaya başlandığı aşamadır. *Sağlamlaşma* aşamasında toplam ziyaretçi sayısı artmaya devam etse ve bölgedeki yerel halkın sayısını aşıya da ziyaretçi sayısındaki artış oranı düşmeye başlar. Artık bölgenin ekonomisinin çok büyük bir kısmı turizme bağımlı hale gelmiştir. Geniş kapsamlı pazarlama ve reklam çalışmalarının yapıldığı, büyük franchise ve zincir işletmelerin az oranda olsa da bölgede temsil edilmeye başlandığı bu aşama aynı zamanda yerel halkın turizm faaliyetlerinden ve turistlerden rahatsızlık duymaya başladığı aşamadır. *Durgunluk* aşamasında ziyaretçi sayısı açısından en üst sınıra ulaşılmıştır ve bölge taşıma kapasitesi sınırlarını zorlamaktadır. Bu yüzden çeşitli çevresel, ekonomik ve sosyal problemler baş göstermektedir. Bu aşamada doğal ve özgün kültürel çekiciliklerin yerine yapay üretim tercih edilmeye başlar. *Düşme* aşamasında yeni çekici hale gelen diğer bölgelerle rekabet edemez duruma gelen bölgede ziyaretçi sayılarında ve kalış sürelerinde hızlı düşüşler gözlemlenir. Pek çok tesis bölgeden çekilmeye başladığından ve turizme yerel katılım yeniden yükselişe geçtiğinden hem yerel halk hem de turistler daha ucuza hizmet almaya başlarlar (Butler, 1980). Doxey'in "Rahatsızlık Endeksi" modeline göre, turizm bölgeleri, aşırı iyi hissetme durumundan, kayıtsızlık, rahatsızlık, muhalefet ve son düzeye kadar aşamalı bir süreci yaşamaktadır. *Aşırı iyi hissetme* aşamasında, yerel halk turizm gelişimine olumlu bakmakta ve turistleri iyi karşılamaktadır. Turizmin ekonomik getirisinin ön planda tutulduğu bir aşamadır. *Kayıtsızlık* aşamasında turizmin ekonomik getirisi nedeniyle daha çok mecbur olunan bir seçenek olduğu düşüncesi hâkimdir. *Rahatsızlık* aşamasında turizm gelişiminden ve turistlerden rahatsızlık duyulmaya başlanır. *Muhalefet* aşamasında rahatsızlık daha çok belirginleşir ve turistlerin bölgede artık hoş karşılanmadığı bir sürece girilir. *Son düzey* ise yerel halkın turizm gelişiminin yol açtığı çevresel bozulmalara ve kirliliğe çözüm bulunamayacağı ve bazı değerlerin artık yitirildiğini anlamaya başladığı aşamadır (İçöz vd. 2002'den aktaran Kahraman ve Türkay, 2006).

Kültürel etkiler bir toplumun norm ve standartlarında uzun dönem değişikliklere odaklanan ve toplumun sosyal ilişkilerinde, ortaya koyduğu eserlerde yavaş yavaş ortaya çıkan etkiler olarak açıklanmaktadır (Murphy, 1985). Turizm kültürel değişimi etkileme gücüne sahiptir. Bir kaynağın başarılı bir şekilde geliştirilmesi birçok olumsuz etkiye yol açabilir. Bunlar arasında aşırı gelişme, asimilasyon, çatışma - yabancı düşmanlığı ve yapay yeniden yapılanma sayılabilir. Turistlere bir kültürü sunmak kültürü koruyabildiği gibi onu seyreltebilir hatta tamamen ortadan kaldırabilir (Besculides vd., 2002). Brunt ve Courtney'in (1999) literatürdeki çalışmalardan yola çıkarak belirledikleri turizmin önemli kültürel etkileri Tablo 1'de gösterilmektedir.

Turizmin bu kültürel etkilerine ek olarak, turistleri çekmek için zaman zaman kültürel geleneklerin özgün olmayan biçimlerinin sahnelenmesinden ve uluslararası turizmin yoğun olduğu bölgelerde turizmin kültürel asimilasyona varana dek pek çok olumsuz etkiden söz eden Besculides vd. (2002), yerel halkın turizmden kültürel anlamda iki şekilde fayda sağlayabileceğini öne sürmüşlerdir. Birincisi, turizm diğer kültürlerle ev sahipliği yapar ve hoşgörü ve anlayış gibi faydalar sağlayabilir. İkincisi ise bir toplumun kültürünün yabancılarla sunulması bir topluluğun içinde yaşamının ne anlama geldiğiyle ilgili düşüncesini güçlendirir ve böylece kimlik, gurur, kaynaşma ve destek duygularını artırır. Ancak bunun için planlamacılar ve turizm tedarikçileri tarafından yerel halkın kendi kültürel miraslarını korumada aktif olarak rol alabilecekleri bir ortam yaratılmalı ve başarılarını başkalarıyla paylaşabilecekleri bir platform

oluşturulmalıdır. Böylece toplum kendi kültürünü koruyabilecek ve ekonomik olarak sağlayabileceği faydalardan fazlasını elde edecektir.

Tablo 1: Turizmin Önemli Kültürel Etkileri

Otel işletmeleri önemli bir sosyokültürel tehdittir.	White (1974)
Sanat, el sanatları ve yerel kültür yeniden canlandırılabilir.	de Kadt (1979)
Yerel halk davranışı geçici olarak dönüştürülebilir.	Collins (1978)
Tutum değişiklikleri kültürlenmenin bir göstergesidir.	Murphy (1985)
Metalaştırmanın olumsuz etkileri vardır.	Cohen (1988)
İki kültürün kültürlenme süreci her birinin olması muhtemel yönlerini ele alır.	Nunez (1989)
Turizm geleneksel kültürü tahrip eder.	Browne (1993)
Gerçek kültür zamanla turizmin ihtiyaçlarına uyarlanır.	Sharpley (1994)
Anlam/otantiklik tam olarak yok olmaz.	
Kültürlenme, karşılaşmaların doğasıyla bağlantılıdır.	
Kültür ticari bir kaynak olarak görülmektedir.	Burns ve Holden (1995)

Kaynak: Brunt ve Courtney, 1999: 497

Berber (2003) turizmin olumsuz kültürel etkileriyle ilgili olarak kültürel kirlenme ve kültürel dejenerasyon kavramlarından bahsetmiştir. Bir insan turist olduğunda moral ve fiziksel bakımdan değişebilmekte, farklı bir kişiliğe bürünerek davranışlarında değişiklikler görülebilmektedir. Bu durum turistin ziyaret ettiği destinasyonun gelenekleri üzerinde negatif etkilere yol açabilmektedir. Yerel halkın turistleri taklit etmeye yönelmesi kültürel kirlenmenin oluşmasına neden olmaktadır. Kültürel dejenerasyon ise otantik kültürleri yakından tanımak isteyen turistlerin sayısında azalmalara yol açacaktır. Bu tip turistler turistik bölgelerin gelişmelerinin başlangıcında bu alanları ziyaret etmekte, daha sonra bu alanlardaki bozulmalar yüzünden tercihlerini bozulmamış kültüre ve değerlere sahip bölgelere yöneltmektedirler.

Doğan (1989) turizmin etkileriyle başa çıkmak için geliştirilen çeşitli kültürel stratejilerden bahsetmiştir. Ev sahibi nüfusun değişken homojenliği bir bölge içerisinde çeşitli stratejilerin kombinasyonlarının eş zamanlı olarak var olabilmesine yol açmaktadır. Yerel nüfusun heterojenlik derecesi ve güç yapıları turizme olan tepkilerde ve benimsenecek stratejilerin değişmesinde belirleyici olmaktadır. Bu stratejiler direnç, kaçış, sınırları koruma, yeniden canlandırma ve benimseme şeklinde sıralanmaktadır:

Direnç: Bazı toplumlarda turistik gelişmeler turistlere ve turistik işletmelere karşı geniş çaplı bir düşmanlığa ve saldırganlığa yol açabilmektedir. Turistik işletmeleri kullanmalarına izin verilmeyen yerel halk turizme ve turistlere karşı küskünlük ve düşmanlık hisleri besleyebilmektedir. Turizm etkileri karşısında zayıflamaya başlayan geleneksel uygulamalar, Turistlerle yerel halk arasındaki refah ve yaşam tarzı bakımından görülen farklılıklar ya da giyim, konuşma ve davranış tarzındaki farklılıklar da bu hislerin oluşmasında etkili olabilmektedir.

Kaçış: Ev sahibi toplumun yapısında turizm ile meydana gelen değişiklikler yerel halkın büyük bir kesimi tarafından uygun bulunmadığında yerel halk turizme karşı aktif bir direnç göstermek yerine yabancılarla iletişim kurmaktan kaçınma, eski gelenekleri canlandırma, kültürel ya da etnik bilinci artırma gibi tepkiler verebilmektedirler. Bu tarz tepkiler, turizmin ekonomik anlamda destinasyona vazgeçilmeyecek bir katkı sağladığı ancak turizm hareketlerinin yerel geleneklerle örtüşmediği toplumlarda görülmektedir.

Sınırları Koruma: Turizmden ekonomik olarak kazanç sağlayan destinasyonlarda turizmin olumsuz etkileri göz ardı edilebilmekte ve turizm toplum tarafından herhangi bir direnç ya da negatif duygular olmadan kabul edilebilmektedir. Bu süreç yabancı ve yerel kültürler arasında iyi tanımlanmış bir sınır belirlemeyi ve yerel gelenekleri turistlere farklı bir bağlamda sunmayı içermektedir. Böylece turizm hareketlerinin yerel geleneklere olan negatif etkileri azaltılmaktadır.

Yeniden Canlandırma: Bazen turizm yerel kültürü yok etmek yerine onu koruyan ve canlandıran bir faktör olabilmektedir. Kaybolmaya yüz tutmuş olan adetler, gelenekler ve uygulamalar canlandırılıp birer turistik çekicilik olarak sunulduklarında yeni bir ruh ve anlam kazanmaktadır. Buna örnek olarak tarihi kutlamalar, festivaller, dini törenler gösterilebilir.

Benimseme: Ev sahibi toplumların bazı kesimleri yerel kültürün turizm etkileri altında bozulmasına karşı çıkmayabilir ve geleneksel sosyal yapının değişime uğrayarak turizm hareketleriyle gelen kültürün benimsenmesinde aktif bir çaba gösterebilirler. Özellikle gençler, turistlere ve onların yaşam tarzlarına hayranlık duyarak yerel geleneklerini terk edip turistlerin davranışlarını taklit etmeye yönelmekte ve kültürel yapının değişiminde rol oynamaktadırlar.

3. Metodoloji

3.1. Araştırmanın Amacı

Turizm ve kültürel yapı etkileşiminde kırsal alanlardaki kültürel dokunun, olumlu ve/veya olumsuz değişimini konu alan bu çalışmada; kırsal alanlardaki turizm gelişiminin değerlendirilmesi ve bu gelişimin yerel halkın kültürel yapısı üzerinde etki düzeyinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

3.2. Araştırmanın Yöntemi ve Deseni

Çalışmada betimleyici ve yorumlayıcı unsuru ön plana çıkaran nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma "gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, olgular ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma" olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 39).

Çalışmada nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Bize tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmak için olgubilim deseni uygun bir araştırma zemini oluşturmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 72)

3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Çanakkale ili Ayvacık ilçesine bağlı Yeşilyurt köyü yerel halkı oluşturmaktadır. Yeşilyurt köyünün 2017 yılı adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre nüfusu 170 kişiden oluşmaktadır. 170 kişinin 84'ü erkek ve 86'sı kadındır*. Yeşilyurt ilk olarak 1985 yılında gerçek köy hayatını özleyerek gelen bir grup tarafından keşfedilmiş, tanınırlığı ise 1990lı yılların ortalarında yerel bir girişimci sayesinde olmuştur. Köyün büyük kısmı geçimini turizm faaliyetlerinden sağlamakta olup köy içerisinde pansiyonculuk gelişmiştir (Uysal ve Sakarya, 2012). Ev pansiyonculuğunun yanı sıra köyde aktif ve geniş kapasiteye sahip olan 6 adet konaklama işletmesi bulunmaktadır.

Turizm aracılığıyla Yeşilyurt köyünün kültürel yapısındaki değişikliklerin neler olduğunu belirlemek için örnekleme yöntemine gidilmiş ve maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örneklemede amaç, göreceli olarak küçük bir örneklem oluşturmak ve bu örnekleme çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır. Maksimum çeşitlilik örneklemede asıl amaç genelleme yapmak değil, çeşitlilik gösteren durumlar arasında herhangi ortak ya da paylaşılan olguların olup olmadığını bulmaya çalışmak ve bu çeşitliliğe göre problemin farklı boyutlarını ortaya koymaktır (Yıldırım & Şimşek, 2011). Bu amaçla çalışmada farklı meslek gruplarında, farklı yaş aralıklarında, farklı eğitim durumlarında ve farklı ikamet sürelerine sahip olan 7 kişi araştırmanın örnekleme olarak belirlenmiştir.

3.4. Veri Toplama ve Analizi

Araştırmada veri elde etmek amacıyla Yeşilyurt köyü yerel halkı ile odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Odak grup amaç, boyut, oluşum ve yöntem açısından özel bir grup türünü ifade etmektedir. Odak grup görüşmelerinin amacı, insanların bir konu, fikir, ürün ya da hizmet hakkındaki duygularını ve düşüncelerini ortaya çıkarmaktır (Kreuger ve Casey, 2014). Grup görüşmelerinde sorulara verilen yanıtlar, gruptaki bireylerin birbirleri ile etkileşimleri sonucu oluşur. Grupta bir bireyin soruya verdiği yanıtın diğer bireyler tarafından duyulması, onlara kendi düşüncelerini verilen bu yanıt çerçevesinde oluşturma fırsatını verir (Yıldırım & Şimşek, 2011). Odak grup görüşmeleri genellikle 5-8 arasında katılımcıyla gerçekleştirilmektedir. Bazen bu sayı 4-12 arasında değişebilmektedir. Grubun her katılımcıya fikrini paylaşabilme fırsatı verecek derecede küçük ve algılarda çeşitliliği sağlamaya elverişli olacak derecede büyük olması gerekmektedir (Kreuger ve Casey, 2014).

Çalışmada odak grup görüşmesi tek oturumda gerçekleştirilmiştir. Toplamda 7 katılımcının dahil edildiği çalışmada veri elde etmek için Krueger'in (1994) oluşturduğu ve Burcu'nun (2002) bir eklemeyle geliştirdiği "odak grup bilgi formu" kullanılmıştır. Tablo 2 odak grup bilgi formunu göstermektedir. Katılımcılara belli bir düzen içinde sıralanmış 10 adet açık uçlu soru yöneltilmiştir. Soruların sıralanmasında Kreuger'in (1998) odak grup görüşme sorularının sıralanmasıyla ilgili çalışmasından yararlanılmıştır. Öncelikle katılımcılara çalışmanın amacı ve içeriği hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Genel sorulardan spesifik sorulara doğru bir sıra izlenmiş ve olumlu sorular olumsuz sorulardan önce yöneltilmiştir. Sorularda ipuçlarıyla katılımcıların fikirlerini etkileyerek onları yönlendirmekten özenle kaçınılmış, katılımcılar tarafından yanıtların alınmasının ardından bazı noktalarda moderatör çeşitli ipuçları ve sorular aracılığıyla katılımcıların yorumlarını almak istemiştir.

* http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1059, Erişim: 02.05.2018

Görüşmelerde ses kayıt cihazı kullanılarak veriler kayıt altına alınmıştır. Görüşmelerden elde edilen verilerin içerik analizi ile çözümlemesi gerçekleştirilmiştir. İçerik analizi, yöntem olarak mevcut olan metinlerin nicel ve nitel boyutlarından hareketle, mevcut olmayan yani bilinmeyen sosyal gerçeğin bazı boyut ve kesitlerine yönelik birtakım bulguları elde etmeyi amaçlamaktadır (Gökçe, 2006: 20). İçerik analizine göre nitel araştırma verileri dört aşamada analiz edilmektedir. Bunlar; verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 228).

Tablo 2: Odak Grup Bilgi Formu

Odak Grup Tarihi: 14.03.2018
Odak Grup Bölgesi/Yeri: Çanakkale ili Ayvacık ilçesi Yeşilyurt köyü
Katılımcıların Sayısı/Tanımı: 7, yerel halk
Odak Grup Ana Konusu: Yeşilyurt köyü kültürel yapısı ve turizm etkileşimi.

Odak grup çalışması görüşme soruları şu şekilde sıralanmıştır:

1. Kendinizi kısaca tanıtır mısınız?
2. Kaç yıldır bu köydesiniz?
3. Sizce turizm, yerel halka kültürel ve çevresel açıdan nasıl etki eder?
4. Köyünüzün turizm ve kültürel çekicilik unsurları nelerdir? Düğün, festival gibi etkinliklerinize turist katılımı gerçekleşiyor mu?
5. Köyünüzdeki turizm gelişimi doğal, çevresel ve kültürel açıdan olumlu fayda sağladı mı? Nasıl?
6. Köydeki turizm gelişimi halkın tutum ve davranışlarını olumsuz yönde etkileyerek kültürel değerlerin yok olmasını sağlamış mıdır? Nasıl?
7. Turistlerle etkileşimde gelenek-görenek ve yaşam tarzınız nasıl etkilendi? Özellikle gençler açısından değerlendirebilir misiniz?
8. Köyünüzdeki turizm gelişimi esnasında kendi kültürünüzü yansıtabildiniz mi? Nasıl?
9. Köydeki turizmin yaratmış olduğu doğal, çevresel ve kültürel etkilerden memnun musunuz? Neden?
10. Köydeki kırsal turizm gelişimi artarak devam etmeli mi, etmemeli mi?

4. Bulgular

4.1. Katılımcılara İlişkin Bulgular

Odak grup görüşmesine dahil edilen katılımcılara yöneltilen ilk iki soruda kısaca kendilerini tanıtmaları istenmiş ve kaç yıldır Yeşilyurt köyünde ikamet ettikleri sorulmuştur. Katılımcıların yaş aralıkları 22-45 arasında değişiklik göstermektedir ve iki katılımcı yükseköğretim derecesine sahipken diğer katılımcılar ortaöğretim mezuniyetine sahiptir. Meslekler açısından bakıldığında katılımcılar esnaf, işletmeci, imam, aşçı ve turizm personeli mesleklerini icra etmektedirler. Odak grup görüşmesine katılan katılımcıların Yeşilyurt köyündeki ikamet süreleri 1 yıl ile 11 yıl arasında değişiklik göstermektedir.

4.2. Katılımcıların Turizm Olgusuna Bakış Açısına İlişkin Bulgular

Katılımcıların turizm olgusuna ilişkin bakış açılarını ortaya çıkarmak için yöneltilen “Sizce turizm yerel halka kültürel ve çevresel açıdan nasıl etki eder?” sorusuna ilişkin bulgular Tablo 3’te gösterilmektedir.

Yeşilyurt yerel halkı turizm olgusunun kültürel ve çevresel etkilerini kendi köyü ekseninde olumlu ve olumsuz yönleriyle değerlendirmiştir. Turizm yerel halk açısından istihdamın artması, maddi imkânların artması, tanınırlık sağlaması ve farklı kültürlerin bir arada olması sonucu yeni bir takım şeyler öğrenilmesi gibi olumlu etkilere sahiptir. Bunun yanında aşırı göç alma, özellikle yazın kalabalık nedeniyle oksijenin azalması, köy nüfusunun birbirinden çok farklı özellikte kişilerin gelmesiyle değişmeye başlaması ve negatif anlamda kültürel değişime neden olmasından dolayı yerel halk turizm olgusunu olumsuz olarak nitelendirmektedir. Analiz sonucunda Yeşilyurt halkının turizmin etkilerine verdikleri yanıtlar “ekonomik fayda”, “taşınma kapasitesinin aşılması” ve “kültürel etkileşim” temaları altında birleştirilmiştir.

Tablo 3: Katılımcıların Turizme Bakış Açılarının Kodlaması

Soru	Görüş (Doğrudan Alıntı)	Verilerin Kodlanması	Temaların Tanımlanması
Soru 3: Sizce turizm, yerel halka kültürel ve çevresel açıdan nasıl etki eder?	"Olumlu olarak istihdam anlamında konuşmak gerekir. Gençlerimiz işsiz kalmıyor, köye göç alıyoruz. Olumsuz olarak da köyün homojen dengesi ve doğasıyla alakalı ufak tefek sıkıntılar olabilir. Yazın kalabalık olması, oksijen seviyesinin azalması gibi. Bunun dışında genel olarak olumlu olduğunu düşünüyorum." (K1) "Köyümüze her anlamda katkı sağlıyor." (K2) "Tabii ki köyde yaşayanlara etnik, kültürel ve görsel olarak bir faydası var. Kültürel kaynaşma açısından bir faydası vardır." (K4, K5) "Küçük bir bölge olduğumuz için, turist geldikten sonra duyuluyoruz ve maddi kazancımız artıyor. Farklı kültürlerden gelen insanlardan bir şeyler kapıyoruz. Kendi kültürümüzü değiştiren bir etkileşim yok. Çünkü bölge olarak kendimizi değiştirebilen bir bölge değiliz." (K6) "Kültürel anlamda farklı kültürlerin olumsuz biçimde yansması gerçekleşebiliyor." (K5)	- Artan istihdam alanı - Maddi imkanların artması - Tanınırlık	Ekonomik Fayda
		- Göç Alma - Kalabalık olması - Doğayla ilgili sıkıntılar	Taşıma Kapasitesinin Aşılması
		- Nüfusun heterojenliğinin artması - Etnik ve kültürel çeşitlilik - Farklı kültürlerin bir arada bulunması - Farklı kültürlerden bir şeyler öğrenme - Farklı kültürlerin olumsuz yansmaları	Kültürel Etkileşim

4.3. Yeşilyurt Köyünün Çekicilik Unsurlarına İlişkin Bulgular

Yeşilyurt köyünün turistik çekiciliklerini ortaya çıkarmak için katılımcılara yöneltilen "Köyünüzün turizm çekicilik unsurları nelerdir? Düğün, festival gibi etkinliklerinize turist katılımı gerçekleşiyor mu?" sorusuna ilişkin bulgular Tablo 4'te gösterilmektedir.

Yeşilyurt köyünün turistik çekicilik unsurlarının öğrenilmeye çalışıldığı bu soruda katılımcıların cevapları benzer özellikler taşımaktadır. Yeşilyurt köyü doğal görünümü ve temiz havası, jeolojik yapısı, tarihi değerleri ve az sayıda da olsa düğün ve köy hayrı gibi çeşitli etkinlikleri içeren turistik çekiciliklere sahiptir. Katılımcıların hemfikir olduğu konu turistlerin köye doğal unsurlarından dolayı geliyor olmasıdır. Bu soruya verilen yanıtlar "doğal güzellikler" ve "kültürel çekicilikler" temaları altında birleştirilmiştir.

Tablo 4: Yeşilyurt Köyünün Çekicilik Unsurlarının Kodlaması

Soru	Görüş (Doğrudan Alıntı)	Verilerin Kodlanması	Temaların Tanımlanması
Soru 4: Köyünüzün turizm çekicilik unsurları nelerdir? Düğün, festival gibi etkinliklerinize turist katılımı gerçekleşiyor mu?	"Festival yok. Köye doğal görüntü ve havası için geliyorlar." (K1) "Bizim çalıştığımız nokta köyün meydanına tekabül ediyor. Çalıştığımız süreçte bir-iki düğün ve köy hayrı denilen köyün adına yemek verilen etkinliklere burada bulunan misafirlerimiz ile çevre köylerden, ilçelerden ve illerden geliyorlar. Bunu turizm adına bir katkı sayabiliriz. Sonuçta yerel bir turizmle alakalı çalışıyoruz. Bu konuda köy hayrı ve köy düğünlerinin katkısı var." (K2) "Köyümüzün jeolojik ve tarihi oluşumları haricinde bir çekiciliği yok. Ne bir yerel düğün ne de bir festival yok. Olsa da ilgi çekici değil." (K4, K5) "Bizim bölgemiz yapay bir bölge değil, insanların yaptığı bir şeyle turist çekmiyor. Doğal güzellikleri olduğu için insanlar bunu tercih ediyorlar." (K6, K7)	- Doğal görünüm ve hava - Jeolojik oluşumlar	Doğal Güzellikler
		- Tarihi değerler - Düğün ve köy hayrı gibi etkinlikler	Kültürel Çekicilikler

4.4. Yeşilyurt Köyünün Turizm Gelişimine İlişkin Bulgular

Yeşilyurt köyünün turizm gelişimine ilişkin katılımcıların görüşlerini öğrenmek için yöneltilen "Köyünüzdeki turizm gelişimi doğal, çevresel ve kültürel açıdan olumlu fayda sağladı mı? Nasıl?" sorusuna ilişkin bulgular Tablo 5'te gösterilmektedir.

Tablo 5: Katılımcıların Yeşilyurt Köyünün Turizm Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Kodlaması

Soru	Görüş (Doğrudan Alıntı)	Verilerin Kodlanması	Temaların Tanımlanması
Soru 5: Köyünüzdeki turizm gelişimi doğal, çevresel ve kültürel açıdan olumlu fayda sağladı mı? Nasıl?	"Turizm olmasaydı köyümüzün daha korunaklı olacağını düşünmüyorum. Sit alanı anlamında, imar anlamında, projeler anlamında daha korunaklı olacağını düşünmüyorum. Kültürel anlamda köy adına yapılabilecek bir kültürel katkı yok. Başka şehirlerden gelen misafirler kendi bölgelerindeki kültürlerle alakalı bizimle homojen bir diyalektik kuruyorlar. Onun da bize katkısı şu oluyor. Biz köyümüzün geçmişini, backgroundunu iyi öğrenip dışarıdan gelen misafirlerimize yansıtmak durumunda kalıyoruz, bizi buna itiyor. Bu da olumlu bir katkıdır." (K2) "Kültürel bir karışım var. Eski yıllara baktığımızda kültürel yapı daha farklıydı. Şimdi bir örnek alma durumu var." (K1)	- Koruma altına alınma - Sit alanı	Sürdürülebilir Turizm Gelişimi
		- Kendi kültürünü araştırma - Kendi kültürünü uygulamaya teşvik	Kültürün Canlanması
		- Kültür alışverişi -Değişen kültürel yapı - Tutum değişiklikleri	Kültürlenme

Yeşilyurt köyündeki turizm gelişimiyle ilgili olarak katılımcıların verdikleri cevaplara bakıldığında olumlu ve olumsuz değerlendirmelerin yapıldığı görülmektedir. Köydeki turizm gelişimi nedeniyle köy koruma altına alınmıştır ve yerel halk bu durumu köyün geleceği açısından olumlu görmektedir. Köye gelen turistlerin hem kendi kültürleri ile ilgili hem de köyün geçmişi ve kültürü ile ilgili yerel halkla iletişim kurmak istemeleri köy halkının da kendi öz kültürlerini, köyün tarihini daha iyi öğrenmeye teşvik etmiş ve bu konuda araştırmalara teşvik etmiştir. Katılımcılara göre turizmin getirdiği bu olumlu gelişmelerin yanında olumsuz bir takım gelişmeler de yaşanmaktadır. Turizmin gelişmesiyle birlikte kültürel yapı değişmeye başlamış ve yerel halk tarafından köye gelen turistleri örnek alma durumu ortaya çıkmıştır. Turizm gelişiminin Yeşilyurt köyüne sağladığı bu olumlu ve olumsuz etkiler "sürdürülebilir turizm gelişimi", "kültürün canlanması" ve "kültürlenme" temaları altında birleştirilmiştir.

4.5. Yeşilyurt'un Turizm Gelişiminin Kültürel Değerlere Etkisine İlişkin Bulgular

Yeşilyurt köyündeki turizm gelişiminin köyün kültürel değerlerine etkisini belirlemeye yönelik katılımcılara yöneltilen "Köydeki turizm gelişimi halkın tutum ve davranışlarını olumsuz yönde etkileyerek kültürel değerlerin yok olmasını sağlamış mıdır? Nasıl?" sorusuna ilişkin bulgular Tablo 6'da gösterilmektedir.

Yeşilyurt köyünün kültürel değerlerinin turizm gelişiminden nasıl etkilendiğinin belirlenmesine yönelik olan bu soruyu katılımcılar olumlu ve olumsuz yönleriyle değerlendirmişlerdir. Bazı katılımcılar köydeki turizm gelişiminin köyün çağdaşlaşmasına ve popüler turizm destinasyonlarından geri kalmamasına yardımcı olduğunu belirterek kültürün de ileriye taşındığını ifade etmişlerdir. Buna karşılık bu gelişimin kültürel değerler üzerinde olumsuz etkiler meydana getirdiğini belirten görüşler de bulunmaktadır. Farklı kültürlerin rol model alınması ve yaşam tarzı haline gelmesi, halkın kendi kültürel değerlerine yabancılaşmaya başlaması, turistler gibi yaşama isteği neticesinde başlayan çalışma isteksizliği gibi hususlar turizm gelişiminin kültürel değerlere olumsuz etkileri olarak öne sürülmüştür. Yeşilyurt köyünün turizm gelişiminin kültürel değerlere etkisine yönelik verilen cevaplar "kültürel gelişim" ve "benimseme" temaları altında birleştirilmiştir.

Tablo 6: Yeşilyurt Köyündeki Turizm Gelişiminin Kültürel Değerlere Etkisinin Kodlaması

Soru	Görüş (Doğrudan Alıntı)	Verilerin Kodlanması	Temaların Tanımlanması
Soru 6: Köydeki turizm gelişimi halkın tutum ve davranışlarını olumsuz yönde etkileyerek kültürel değerlerin yok olmasını sağlamış mıdır? Nasıl?	"Bence kültürel dejenerasyon yaşanmadı hatta kültür ileri seviyeye taşındı. Günümüz dünyasında uygarlıktan, sekülerizmden bahsederek Anadolu coğrafyasındaki köylere baktığımızda hala köhne ve geri kalmışlığı göreceksiniz. Bizim köyümüzde böyle bir durum yok. İleriye yönelik sekülerizm anlamında katkı sağlıyor turizm. Farklı kültürleri görerek rol model benimseyebiliyoruz." (K2) "Turizm gelişimi halkın tutumuna şöyle yansdı. Maddi olarak iyi koşullara sahip değiliz. Sadece zeytinlik geçimimiz ve turizme yeni yeni açılmaktayız, 10 yıllık mazisi var. Gençlerimiz dışarıdan gelen köylere ve insanların dış görünümüne uyak uydurmaya çalışırken kendi öz benliklerini kaybetmeye başladılar ve bunun akabinde iş gücünde azalmalar ve tembellik baş göstermeye başladı. Tabii ki kültürel olarak alışveriş diyalogları olacak ama herkes kendi yaşadığı köyüne sahip çıkabilmeli. Biz bunu kaybediyoruz. Dışarıdan gelen insanlar da bölgemize sahip çıkamadılar. Çöplerini atıyorlar. Farklı bir bakış açısı da lazım. Faydası olduğu kadar zararları da var." (K4) "Olumsuz anlamda etkilediğini ve kültürel değerlerimizin kaybolmaya başladığını düşünüyorum." (K5) "Ben katılmıyorum, çünkü dışarıdan bir insan geldiği zaman özentilik değil aslında bu ayak uydurma. Yani en azından Antalya gibi büyük turizm merkezlerinden geri kalmıyoruz. Bizi sadece kılık-kıyafet olarak etkiliyor ki civar köylerde de kimse bindallı giyip gezmiyor." (K6)	<ul style="list-style-type: none">- Çağdaşlık- Büyük turizm merkezlerinden geri kalmama- Kültürün ileriye taşınması- İleriye yönelik sekülerizm	Kültürel Gelişim
		<ul style="list-style-type: none">- Farklı kültürlerin rol model alınması- Değişim çabaları- Kendi kültürel değerlerine yabancılaşma- Çalışma isteksizliği	Benimseme

4.6. Turistlerle Etkileşimin Gelenek-Görenek ve Yaşam Tarzına Etkisine İlişkin Bulgular

Turistlerle etkileşim neticesinde yerel halkın gelenek-görenekleri ve yaşam tarzlarının nasıl etkilendiğini ortaya çıkarmak için yöneltilen "Turistlerle etkileşimde gelenek-görenek ve yaşam tarzınız nasıl etkilendi? Özellikle gençler açısından değerlendirebilir misiniz?" sorusuna ilişkin bulgular Tablo 7'de gösterilmektedir.

Tablo 7: Turistlerle Etkileşimin Gelenek-Görenek ve Yaşam Tarzına Etkisinin Kodlaması

Soru	Görüş (Doğrudan Alıntı)	Verilerin Kodlanması	Temaların Tanımlanması
Soru 7: Turistlerle etkileşimde gelenek-görenek ve yaşam tarzınız nasıl etkilendi? Özellikle gençler açısından değerlendirebilir misiniz?	"Gençliğin algılarını açtığını düşünüyorum. Daha geniş bir pencereden bakmalarını sağladı." (K3) "Gençlerimiz arasında gelen insanları örnek alma hususunda katkı sağladı." (K1) "Sadece gençlerimiz değil orta yaşta hatta yaşlı insanlarımız bile bu konuda örnekler alıyor. Çünkü köyümüz değerli yazarları, gazetecileri, siyasileri, ünlüleri çekiyor. Göz önünde olan bu insanlar nasıl televizyonda insanlara örnek teşkil ediyorsa birebir görüştüğünde köy halkına da örnek olacaktır." (K2) "Civar köylere bakıldığında insanlar örf ve adetlerini, en azından düğünlerinde hala yansıtabiliyorlar. Lakin bizim köyümüzde böyle bir şey kalmadı. Çünkü özellikle gençlerimiz tarafından dışardan gelenlere giyim açısından ayak uydurma, şirin görünme adına kültürel değerlerimizi kaybettiğimizi düşünüyorum." (K4)	<ul style="list-style-type: none">- Gençlerin algılarının açılması- Farklı bakış açıları kazanma- Farklı kültürleri olumlu anlamda örnek alma	Kişisel Gelişim Fırsatı
		<ul style="list-style-type: none">- Örf ve adetlerin sürdürülememesi- Gençlerin turistleri taklit etmeye yönelmesi	Kültürel Yozlaşma

Yeşilyurt köy halkının turistlerle etkileşimin gelenek-görenekleri ve yaşam tarzına olan etkilerine dair farklı görüşleri bulunmaktadır. Bazı katılımcılar bu etkileşimi olumlu anlamda değerlendirerek özellikle

gençlerin farklı bakış açılarına sahip olabildiklerini ve yerel halkın gelen turistleri gözlemleyerek kendilerini geliştirmek adına turizmin bir fırsat sunduğunu dile getirmişlerdir. Bununla birlikte bazı katılımcılar bu etkileşimi olumsuz olarak değerlendirmiş ve gençlerin turistlere ayak uydurabilmek adına onları taklit etmeye başladıklarını, gelenek ve göreneklerin sürdürülemediğini ve yaşam tarzlarının değişim gösterdiğini öne sürmüşlerdir. Turistlerle etkileşimin gelenek-görenek ve yaşam tarzına olan etkilerine verilen cevaplar “gelişim fırsatı” ve “kültürel yozlaşma” temaları altında birleştirilmiştir.

4.7. Turizm Gelişiminde Kültürel Değerlerin Yansıtılmasına İlişkin Bulgular

Yeşilyurt köyündeki turizm gelişimi esnasında köyün kültürel değerlerinin ne ölçüde yansıtıldığına ilişkin katılımcıların görüşlerini öğrenmek amacıyla yöneltilen “Köyünüzdeki turizm gelişimi esnasında kendi kültürünüzü yansıtılabildiniz mi? Nasıl?” sorusuna ilişkin bulgular Tablo 8’de gösterilmektedir.

Tablo 8: Turizm Gelişimi Esnasında Kültürel Değerlerin Yansıtılmasına İlişkin Görüşlerin Kodlaması

Soru	Görüş (Doğrudan Alıntı)	Verilerin Kodlanması	Temaların Tanımlanması
Soru 8: Köyünüzdeki turizm gelişimi esnasında kendi kültürünüzü yansıtılabildiniz mi? Nasıl?	“Mutlaka yansıtıyoruz. Bunu ticari anlamda bile söyleyebiliriz. Köyümüzün kültürü nedir, zeytinyağı ve zeytinciliktir. Ticari anlamda bile yansıtırken kültürel anlamda yansıtılamama şansımız yok. Çünkü köyümüze gelip bizim yaşadığımız koşullarda, eski köy evlerimizde bulunan şöminelerle, eskiden kullandığımız kilimlerle, kirmanlarla yaşamaya çalışıyor bu insanlar.” (K2)	- Kültürel değerlerin sunulduğu turistik deneyim imkânları	Otantiklik
	“Şimdi burada çift taraflı bir ilişki oluyor. Simbiyotik bir ilişki var. İki taraf da kendi mevcut kültürünü karşı tarafa bir şekilde dayatmaya çalışıyor. Bu noktada bu iki kültürün çarpışmasından bir sentez ortaya çıkıyor. Burayı cezbeden mimarisi, taş evleri ve geçim kaynağı turizmden önce zeytincilik. Dışarıdan gelen kişilerin kendi şehirlerinde maruz kaldıkları betonarme yapılar ve çirkinlikleri burada görmemeleri onların da başka bir bakış açısıyla bakmalarını sağlıyor. Zeytin kültürünün şehirlere ulaşmasında da köyün bir işlevi var. Fakat burada baskın kültürün hangisi olacağı önemlidir. Köylüler gelen misafirlerin kültürlerinden daha fazla etkileniyor.” (K3)	- Şehir ortamından kaçış isteğine cevap verebilme - Özgün mimari yapı - Zeytincilik	
	“Yansıtıyoruz. Köy turizme açıldıktan sonra çoğu değerimizi kaybettik. Başta hayvancılık ve tarımla geçinen bir toplumduk. Ben köy ilk turizme açılmaya başladığımdan beri sektörün içindeyim ve birebir canlı olarak yaşadığım için rahatlıkla konuşabiliyorum. Köpeğiniz havlıyor, koyununuz bahçeden geçiyor, bu ne ses gibi tepkiler gelebiliyor. Oysaki buraya geldiklerinde kırsal turizm olduğunu bilmeleri ve bu bölgeye uyum sağlama zorunluluğu hissetmeleri gerekirdi ama biz onlara ayak uydurmak zorunda kaldık, halen de o şekilde devam ediyor. Zaten şu anda 30-40 hane kaldı köyde yerel halktan. O yüzden olumsuz etkileri çok daha fazla.” (K4)	- Kütürlerarası iletişim - Kütürlerin dayatmaları - Baskın kütürler - Kütürün taşınması	Kültürel Sentez
“Maddi olarak olumlu etkileri var. Köylü hayvancılığı bırakıp ticarete döndü. Ama ticarete de bir yerden sonra yalana başlıyor. Kendi mahsulüm diye başka yerlerden gelen ürünleri satmaya başlıyor. Tabii ki bu ürünler bu bölgemizde yetişebiliyor ama tarım-hayvancılık yapmadığı için orada da kendi öz değerlerimizi yansıtıyoruz.” (K4, K5, K6, K7)	- Kırsal kütürünü turiste kabul ettirememe - Geleneksel geçim kaynaklarının terk edilmeye başlanması - Daha çok para kazanma isteği - Kütürün ticarileşmesi	Turizme Bağlılık	

Yeşilyurt köyünün turizm gelişimi esnasında kültürel değerlerin yansıtılıp yansıtılmadığını ortaya çıkarmak için yöneltilen bu ifadeye ilişkin bazı katılımcılar olumlu değerlendirmelerde bulunmuştur. Bazı katılımcılar ise yerel halkın turizm hareketlerine aşırı bağımlı hale gelmesiyle bazı noktalarda kültürel değerlerin değişmeye başladığını ileri sürmüşlerdir. Köyde turisti çekecek bir otantik yaşam mevcuttur ve köy içerisinde yaygın olan ev pansiyonculuğuyla zaten var olan otantik yaşam turistlerin deneyimine sunulmaktadır. Köyün özgün mimari yapısı ve doğal güzelliklerle otantik yaşamın birleşimi turistlerin

büyük ve kalabalık şehirlerden kaçarak köye çekebilmektedir. Bunun yanında karşılıklı bir kültürel etkileşim söz konusudur. Dışarıdan gelen turistler ile yerel halk kendi kültürlerini karşı tarafa dayatma çabasındadırlar. Bu sebeple ortaya bir kültürel sentez çıkmaktadır. Dolayısıyla köyde var olan kültürün yansıtılamaması sorunu meydana gelebilmektedir. Köy halkının kırsal alan kültürünü tam olarak yansıtamaması turist kültürüne ayak uydurmalarına yol açmaktadır. Bu yüzden turistlere bağımlı hale gelen halk geleneksel geçim kaynaklarını terk etmeye başlamaktadır. Katılımcılar tarafından kültürel değerlerin yansıtılması konusunda verilen ifadeler "otantiklik", "kültürel sentez" ve "turizme bağımlılık" temaları altında birleştirilmiştir.

4.8. Turizm Etkilerine Yönelik Memnuniyet Düzeyine İlişkin Bulgular

Yeşilyurt köyünde turizm gelişiminin meydana getirdiği doğal, çevresel ve kültürel etkiler açısından yerel halkın memnuniyet düzeyini belirlemeye ilişkin yöneltilen "Köydeki turizmin yaratmış olduğu doğal, çevresel ve kültürel etkilerden memnun musunuz? Neden?" sorusuna ilişkin bulgular Tablo 9'da gösterilmektedir.

Tablo 9: Turizm Etkilerine Yönelik Memnuniyet Düzeyinin Kodlaması

Soru	Görüş (Doğrudan Alıntı)	Verilerin Kodlanması	Temaların Tanımlanması
Soru 9: Köydeki turizmin yaratmış olduğu doğal, çevresel ve kültürel etkilerden memnun musunuz? Neden?	"Türkiye'de kırsal turizmin gelişmiş olduğu yerlerde şöyle bir sorun var. Altyapısı hazırlanmadan bir anda başlıyor ve bu da sorunlara yol açıyor. Hem çevre sorunlarına yol açıyor hem de yerel halkın kültürü dışarıdan gelen bir kültürle karşılaştığında şok geçiriyor. Altyapısı önceden hazırlanmadığı için, kervan yolda düzülür mantığıyla bu köyün turizme açılmasında hiçbir plan program yapılmadan, işte birilerinin gelip İsviçre'nin dağ köylerinde böyle bir durum var, buranın da taş evleri var, biz de burada yapalım mantığıyla hareket edildi." (K3)	- Çevresel ve sosyal altyapı çalışmalarının eksikliği - Çevre sorunları - Plan ve program yapılmadan turizme açılma	Plansız Turizm Gelişimi
	"Doğal çevreye mutlaka bir etkisi var, mimari açıdan da var. Ancak, dışarıdan gelen insanların yerli halka biraz tepeden bakma durumu da var. Adam zengin, ev yapmış ama yan taraftaki komşusunu mesela yerli halkı ezmeye çalışıyor. Onu rahatsız ediyor, müzik son ses, sıkıntılar var bu anlamda, kültür çatışması ortaya çıkıyor. İstanbul'da yaşadığı çevreyi buraya taşımaya çalışıyor." (K1)	- Turistlerin yerel halkı küçümsemesi - Köye dışarıdan gelenlerin kendi hayat biçimlerini sürdürmeye çalışmaları - Kültürel çatışma - Yerel halkın kendi kültüründen utanması	Kültürel Yapı Uyumsuzluğu
	"Köyde atıl kalmış evlerin, maddi anlamda köy halkı tarafından bakımı yapılamayacak evlerin, yeniden düzenlenip aynı ölçekte restore edilmesine etkisi var." (K2)	- Eski evlerin restore edilmesi imkânı	Kültürel Sürdürülebilirlik

Yeşilyurt köyü halkının turizmin yaratmış olduğu doğal, çevresel ve kültürel etkilerden memnun olup olmadığının araştırıldığı bu soruda yerel halkın memnun olmaktan çok memnuniyetsizlik duyduğu ortaya çıkmıştır. Köy halkına göre turizmin yaratmış olduğu tek iyi etki devlet tarafından eski evlerin restorasyonu olarak belirtilmiştir. Diğer yandan köyün, çevresel ve sosyal açıdan hiçbir altyapı hazırlığı olmadan plansız olarak turizme açılmış olunması beraberinde birçok sorunu getirmiştir. Bununla birlikte turistlerin ve dışarıdan gelip köye yerleşen kesimin yerel halkı küçümser davranışları, kendi yaşam biçimlerini sürdürmeye çalışma ısrarları, yerel halkın kendi kültürlerinden utanarak öz değerlerini terk etme yönelimleri yerel halkla turistler arasında bir kültürel yapı uyumsuzluğunu işaret etmektedir. Yerel halkın turizmin yaratmış olduğu doğal, çevresel ve kültürel etkilerden memnuniyet düzeylerine ilişkin verilen cevaplar "plansız turizm gelişimi", "kültürel yapı uyumsuzluğu" ve "kültürel sürdürülebilirlik" temaları altında birleştirilmiştir.

4.9. Yeşilyurt Turizm Gelişiminin Devamlılığına İlişkin Bulgular

Yeşilyurt köyünde kırsal turizm gelişiminin artarak devam edip etmemesiyle ilgili katılımcıların düşüncelerini belirlemek amacıyla yöneltilen “Köydeki kırsal turizm gelişimi artarak devam etmeli mi, etmemeli mi?” sorusuna ilişkin bulgular Tablo 10’da gösterilmektedir.

Tablo 10: Köydeki Kırsal Turizmin Devamlılığına İlişkin Görüşlerin Kodlaması

Soru	Görüş (Doğrudan Alıntı)	Verilerin Kodlanması	Temaların Tanımlanması
Soru 10: Köydeki kırsal turizm gelişimi artarak devam etmeli mi etmemeli mi?	“Öncelikle köyün kapasitesi nedir analiz edilmesi gerekir. Ne kadar daha talep alabilir, köy bunu kaldırabilir mi, mesela köyde şu an trafik sorunu var, yazın su sorunu var.” (K3)	- Taşıma kapasitesinin aşılması - Çevre düzenlemesi gerekliliği - Su sorunu / kaynakların aşırı kullanımı - Trafik/park sorunu / yolların yetersizliği - Turizm gelişiminin sosyal boyutlarının araştırılması gerekliliği - Turizm gelişiminin ekolojik boyutlarının araştırılması gerekliliği	Altyapı Eksikliği
	“Öncelikle köy, kırsal turizmden ne anlıyor onu bilmek gerekir. Turizm devam etmeli, zaten geriye dönüş olmaz bundan sonra. Ama dediğimiz gibi altyapı var mı, tabii ki yok. En azından bir park sorunu var köyde. Kısacası altyapı ve çevre düzenlemesi olduğunda daha rahat olur.” (K1)		
	“Bu köy kırsal turizm yapmıyor zaten, daha çok lüks turizm yapıyor. Buradaki otellerin çoğu belki de 5 yıldızlı otellerden daha lüks, daha kapsamlı oteller. Tabii ki turizmin gelişmesini isteriz. Bir istihdam var, insanlar aç kalmamalı. Fakat bunu sosyolojik olarak da araştırmak gerekir. Köyün nabzını, yaşayan her halkın nabzını tutmak gerekir. Bence böyle değerlendirmek de lazım. En önemlisi insandan öte ekolojik olarak bunun tespiti yapılmalı. Doğanın ne zarar gördüğü, ne göreceği veya görmesini nasıl engelleyebiliriz gibi sorulara cevap verilir turizmin böyle devam etmesi gerekir.” (K2)		
	“Şu an geç bile kalındı. Artmamalı, köyün belli bir çitası var. O çita çoktan aşıldı. Bu saatten sonra sadece kültürel ya da kırsal turizmi tanıtmaya değil, ticarethaneye dönmüşen bir köy oluşur.” (K4)		
	“Köy taşıma kapasitesini aştı. Altyapı sıkıntı, su ve doğal kaynaklar, yollar yetersiz olmaya başladı.” (K5)	- Köyde kırsal turizm yerine lüks turizm yapılması - Otellerin lüks hizmetler sunması	Uyumsuz Turizm Gelişimi
	“Bence de bu şekilde kalmalı. Çünkü iş ticarete dökülünce insanlar bakıyor ki daha kısa yoldan para kazanabiliyoruz. En azından dışarıdan getirteyim, tarlada vakit harcayacağıma şuraya bir tezgâh açarım, daha rahat para kazanırım zihniyetindedeler.” (K6)		

Yeşilyurt köyünde kırsal turizm gelişiminin devam edip etmemesi konusunda halkın görüşlerinin alındığı bu bölümde yerel halk istihdam açısından turizmin köyde gelişmesini istemektedir. Ancak bunun için yapılması gereken çok fazla şey olduğunu belirtmişlerdir. Turizm gelişimi için öncelikle köyün hem fiziksel ve hem de sosyal taşıma kapasitesinin ölçülmesi gerekmektedir. Doğanın ne kadar zarar gördüğü ve göreceği, zararların önlenmesi için bir ÇED raporunun hazırlanması gerektiğini savunmuşlardır. Aynı zamanda altyapı ve çevre düzenlemesi gerekliliği işaret edilmiştir. Bunun yanında köyün taşıma kapasitesinin aşılmış olması, doğal kaynakların tükenmeye başlaması gibi nedenlerden dolayı bazı katılımcılar köyün turizm açısından daha fazla gelişmemesi gerektiğini öne sürmüşlerdir. Bu ifadeye verilen cevaplar “altyapı eksikliği” ve “uyumsuz turizm gelişimi” temaları altında birleştirilmiştir.

5. Tartışma ve Sonuç

Turizm faaliyetlerinin gerçekleştiği bölgelerde turizmin olumlu ya da olumsuz etkilerine en çok maruz kalan kesim yerel halktır. Yerel halkın turizm faaliyetlerini desteklemelerinin ön koşulu turizme olumlu bakış açlarına sahip olmalarıdır. Eğer yerel halk turizmi ekonomik, çevresel, sosyal ya da kültürel açıdan bir tehdit olarak algılıyorsa turizm faaliyetlerini desteklemeyeceği gibi bölgeye gelen turistlere de olumsuz davranışlar sergileyerek düşmanlık hisleri besleyebileceklerdir.

Turizmin bölgelere ekonomik anlamda genelde olumlu etkileri olmakla birlikte kültürel açıdan bölgeden bölgeye değişebilen durumlar söz konusudur. Bu çalışmada yaklaşık on yıldır turizmde önemli bir ivme kazanmış olan Çanakkale ili Yeşilyurt köyü araştırma alanı olarak seçilmiş ve turizm faaliyetlerinin köyün kültürel yapısına nasıl etki ettiği köyde yaşayan yerel halkın bakış açısıyla değerlendirilmeye çalışılmıştır. Çalışmada katılımcılara yöneltilen sorulardan 20 adet tema ortaya çıkarılmıştır. Bu temalar;

ekonomik fayda, taşıma kapasitesinin aşılması, kültürel etkileşim, doğal güzellikler, kültürel çekicilikler, sürdürülebilir turizm gelişimi, kültürün canlanması, kültürlenme, kültürel gelişim, benimseme, kişisel gelişim fırsatı, kültürel yozlaşma, otantiklik, kültürel sentez, turizme bağımlılık, plansız turizm gelişimi, kültürel yapı uyumsuzluğu, kültürel sürdürülebilirlik, altyapı eksikliği ve uyumsuz turizm gelişimi olarak belirlenmiştir.

Yeşilyurt halkının özellikle ekonomik faydaları nedeniyle turizme bakış açıları olumlu olmakla birlikte kültürel etkiler konusunda olumlu - olumsuz birçok etkilere maruz kaldıkları ve bu durumun gelecekte de sorunlar yaratacağı anlaşılmaktadır. Yeşilyurt köyü kültürel değerlerinden ziyade doğal unsurlarıyla turist çeken bir köy olduğundan özellikle yaz aylarında aşırı kalabalıklaşmakta ve bu durum çeşitli çevresel ve sosyo-kültürel negatif etkilere yol açmaktadır. Yolların yetersizliği, park sorunu, su sorunu halkın dile getirdiği sorunlardan bazılarıdır. Yeşilyurt köyü turizme açılma çabalarında herhangi bir altyapı çalışması olmadan, bir başka deyişle planlama fonksiyonu çalıştırılmadan turizm girişimleri başlatılmış ve köy tanınmaya başladıkça çeşitli sorunlar da gün yüzüne çıkmıştır. Bahsedilen çevre sorunlarının yanı sıra yerel halk kültürel anlamda da bu durumun sorunlara yol açtığını dile getirmiştir. Köyün dokusuna uygun olarak kırsal turizm ağırlıklı turizm faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi gerekirken, bölgede başlatılan turizm girişimleri daha çok lüks hizmetler sunan işletmeler haline gelmiş ve köyün dokusuyla uyumsuz bir turizm gelişimine neden olmuştur. Bu nedenle yerel halk kırsal kültürünü turistlere benimsetemediğinden kendilerini onların kültürel yapılarına ayak uydurmak zorunda hissetmişlerdir. Yerel halkın bazı kesimleri zamanla geleneksel geçim kaynakları olan tarım ve hayvancılık faaliyetleriyle uğraşmak yerine başka bölgelerden getirdiği ürünleri tezgâhlarda satarak daha çok para kazanmanın yollarını arar olmuşlardır. Turistlerin yanı sıra köye dışarıdan gelip yerleşen kesimler de köyün kültürel yapısına uyum sağlamak yerine kendi kültürel alışkanlıklarını sürdürmeye çalışmışlardır. Bu durum da bir kültürel yapı uyumsuzluğunu işaret etmekte ve çeşitli kültürel çatışmalara zemin hazırlamaktadır. Araştırma sonuçlarına göre, köy kültürel değerlerine sahip çıkmak konusunda bir eğilime sahip değildir ve baskın bir kültür olmadığından dışarıdan gelen kültürlerden daha çok etkilenmektedir. Bunun sonucu olarak ortaya çıkan kültürel sentez, gelenek-göreneklerin, örf ve adetlerin zamanla önemsiz hale geldiği düşünülmektedir. Bunların sonucunda ortaya çıkan kültürel sentez, gelenek-göreneklerin, örf ve adetlerin zamanla önemsiz hale geldiği düşünülmektedir. Bunların sonucunda ortaya çıkan kültürel sentez, gelenek-göreneklerin, örf ve adetlerin zamanla önemsiz hale geldiği düşünülmektedir. Bunların sonucunda ortaya çıkan kültürel sentez, gelenek-göreneklerin, örf ve adetlerin zamanla önemsiz hale geldiği düşünülmektedir. Bunların sonucunda ortaya çıkan kültürel sentez, gelenek-göreneklerin, örf ve adetlerin zamanla önemsiz hale geldiği düşünülmektedir.

Araştırma sonuçları kültürel etkilerin sadece olumsuz olmadığını, olumlu olarak köy halkını etkileyen durumlar olduğunu da göstermektedir. Köyün içinde gelişen ev pansiyonculuğu sayesinde aslında köy halkı kültürünü turizm faaliyetlerinde yansıtabilmektedir. Köyün özgün mimari yapısını oluşturan taş evlerinde konaklamak için köye gelmeyi tercih eden turistler otantik bir ortamda tatil yapma fırsatı bulmakta ve köy halkının yıllardan beri kullandığı çeşitli eşyaları orijinal ortamlarında deneyimlemektedirler. Mimari yapısıyla dikkat çeken köyün koruma altına alınmış olması ve evlerin restorasyon süreçlerinden geçmesi de katılımcılar tarafından köyün kültürüne olumlu bir katkı olarak ifade edilmiştir. Ayrıca kültürel etkileşim konusunda köyün geçmişini ve kültürel değerlerini merak eden turistlerin bu konularda köy halkıyla iletişim kurma talepleri neticesinde halkın kendi kültürel değerlerini, geçmişlerini öğrenme konusunda girişimlerde bulunmaları da turizmin olumlu kültürel etkileri arasındadır.

Çalışmanın bulgularından ortaya çıkan sonuç, Yeşilyurt köyündeki turizm faaliyetlerinin olumlu kültürel etkilerinin olumsuz etkilerin gölgesinde kalmış olması ve bunların artırılması gerekliliğidir. Bunu sağlayabilmek için öncelikle köyün altyapı problemlerinin giderilmesi gerekmektedir. Köyün dokusuna zarar vermeden taşıma kapasitesine uygun olarak yapılacak altyapı çalışmaları ve çevre düzenlemelerinin ardından köydeki turizm gelişiminin kırsal kültürü ön plana çıkaracak faaliyetlerle dengeli ve planlı bir şekilde sürdürülmesi gerekmektedir. Köyün geçmişten günümüze sürdürülen kültürel alışkanlıkları, örf ve adetleri, gelenek ve görenekleri, yemek kültürleri, el sanatları gibi unsurları bölgedeki turizm işletmeleri tarafından özümsemeli ve işletmelerde kullanılabilecek olan kültürel unsurlar değerlendirilmelidir. Çeşitli işbirlikleri aracılığıyla köy içerisinde bu unsurları yansıtabilecek çeşitli şenlikler ya da etkinliklerin düzenlenmesi turistlerin aradıkları otantiklik deneyiminin kalitesini arttıracaktır. Kendi öz kültürel değerlerinin turizm faaliyetlerinde sunulacak olması yerel halkın hem kendi kültürüne sahip çıkmasını sağlayacak hem de turizmi destekleme noktasında teşvik edici olacaktır.

Bu çalışmada odak grup görüşmesi aracılığıyla gelişim aşamasında olan bir kırsal turizm destinasyonunda yaşayan yerel halkın turizmin kültürel etkileri konusundaki algıları araştırılmış fakat bu algıyı etkileyebilecek yaş, cinsiyet, meslek, eğitim durumu gibi çeşitli demografik faktörlerin etkilerini belirlemek amacı güdülmemiştir. Gelecek çalışmalarda turizmin kültürel ya da çevresel, sosyal, ekonomik etkilerinin bir kırsal alanda yaşayan yerel halkın algılarını hangi faktörlerin etkilediği konusunda çalışmalar gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Andereck, K. L.; Valentine, K. M.; Knopf, R. C. ve Vogt, C. A. (2005). Residents' Perceptions of Community Tourism Impacts. *Annals of Tourism Research*, 32(4), 1056-1076.
- Andriotis, K. (2005). Community Groups' Perceptions of and Preferences for Tourism Development: Evidence from Crete. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 29(1), 67-90.
- Akis, S.; Peristianis, N. ve Warner, J. (1996). Residents' Attitudes to Tourism Development: The Case of Cyprus. *Tourism Management*, 17(7), 481-494.
- Akova, O. (2006). Yerel Halkın Turizmin Etkilerini Algılamalarına ve Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 1(2), 77-109.
- Berber, Ş. (2003). Sosyal Değişme Katalizörü Olarak Turizm ve Etkileri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 205-221.
- Besculides, A.; Lee, M. E. ve McCormick, P. J. (2002). Residents' Perceptions of the Cultural Benefits of Tourism. *Annals of Tourism Research*, 29(2), 303-319.
- Brunt, P. ve Courtney, P. (1999). Host Perceptions of Sociocultural Impacts. *Annals of Tourism Research*, 26(3), 493-515.
- Burcu, E. (2002). Üniversitede Okuyan Özlü Öğrencilerin Sorunları: Hacettepe - Beytepe Kampüsü Öğrencileri Örneği. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 19(1), 83-103.
- Butler, R. W. (1980). The Concept of a Tourist Area Cycle of Evolution: Implications for Management of Resources. *Canadian Geographer*, 24(1), 5-12.
- Chen, J. S. (2000). An Investigation of Urban Residents' Loyalty to Tourism. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 24(1), 5-19.
- Çavuş, Ş. ve Tanrısevdi, A. (2002). Residents' Attitudes Toward Tourism Development: A Case Study in Kuşadası, Turkey. *Tourism Analysis*, 7, 259-269.
- Çeken, H.; Uçar, M. ve Dalgın, T. (2012). Kırsal Turizmin Gelişimi Konusunda Yerel Halkın Algıları: Fethiye Yöresi Örneği. *Turizm ve Araştırma Dergisi*, 1(1), 4-21.
- Doğan, H. Z. (1989). Forms of Adjustment: Sociocultural Impacts of Tourism. *Annals of Tourism Research*, 16, 216-236.
- DPT (2000). *Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı: Kırsal Kalkınma Özel İhtisas Komisyonu Raporu*, <http://www.kalkinma.gov.tr/Pages/OzelIhtisasKomisyonuRaporlari.aspx>
- Dyer, P.; Gürsoy, D.; Sharma, B. ve Carter, J. (2007). Structural Modeling of Resident Perceptions of Tourism and Associated Development on the Sunshine Coast, Australia. *Tourism Management*, 28, 409-422.
- García, F. A.; Vázquez, A. B. ve Macías, R. C. (2015). Resident's Attitudes towards the Impact of Tourism. *Tourism Management Perspectives*, 13, 33-40.
- García, F. A.; Fernández, M. A.; Vázquez, A. B. ve Macías, R. C. (2016). Residents' Perceptions of Tourism Development in Benalmádena (Spain). *Tourism Management*, 54, 259-274.
- Gökçe, O. (2006). *İçerik Analizi: Kuramsal ve Pratik Bilgiler*. Ankara: Siyasal Kitabevi
- Gümüş, N. ve Özüpekçe, S. (2009). Foça'da Turizmin Ekonomik, Sosyal, Kültürel ve Çevresel Etkilerine Yönelik Yerel Halkın Görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(2), 398-417.
- Gürbüz, A. (2002). Turizmin Sosyal Çevreye Etkisi Üzerine Bir Araştırma. *Teknoloji*, 5(1-2), 49-59.
- Gürsoy, D. ve Rutherford, D. G. (2004). Host Attitudes Toward Tourism: An Improved Structural Model. *Annals of Tourism Research*, 31(3), 495-516.
- Kahraman, N. ve Türkay, O. (2006). *Turizm ve Çevre* (2. Baskı), Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kreuger, R. A. (1998). *Developing Questions for Focus Groups*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Kreuger, R. A. ve Casey, M. A. (2014). *Focus Groups: A Practical Guide for Applied Research* (5. Edition). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Lee, T. J.; Li, J. ve Kim, H. K. (2007). Community Residents' Perceptions and Attitudes Towards Heritage Tourism in a Historic City. *Tourism and Hospitality Planning & Development*, 4(2), 91-109.
- McGehee, N. G. ve Andereck, K. L. (2004). Factors Predicting Rural Residents' Support of Tourism. *Journal of Travel Research*, 43, 131-140.
- Murphy, P. E. (1985). *Tourism: A Community Approach*. Londra: Routledge.
- Özdemir, M. A. ve Kervankıran, İ. (2011). Turizm ve Turizmin Etkileri Konusunda Yerel Halkın Yaklaşımlarının Belirlenmesi: Afyonkarahisar Örneği. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 24, 1-25.
- Özel, Ç. H. (2014). Turizmin Sosyo-Kültürel Boyutta Ortaya Çıkardığı Etkilerin İncelenmesi: Marmaris Örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 42, 57-68.
- Stylidis, D.; Biran, A.; Sit, J. ve Szivas, E. M. (2014). Residents' Support for Tourism Development: The Role of Residents' Place Image and Perceived Tourism Impacts. *Tourism Management*, 45, 260-274.
- Türker, G. Ö. ve Türker, A. (2014). Yerel Halkın Turizm Etkilerini Algılama Düzeyi Turizm Desteğini Nasıl Etkiler: Dalyan Destinasyonu Örneği. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4(1), 81-98.
- Uysal, A. B. ve Sakarya, İ. (2012). Kırsal Soylulaştırma ve Turizmin Kırsal Yerleşimlere Etkileri: Adatepe ve Yeşilyurt Köyleri. *8 Kasım Dünya Şehircilik Günü 36. Kolokiyumu "Mekânsal Değişim ve Dönüşüm"*, 8-10 Kasım 2012, Ankara.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, (8. Basım), Ankara: Seçkin Yayıncılık.